22/12/02

«Μπλε / Πορτοκαλί»

ΚΑΤΑ ΚΑΙΡΟΥΣ έχουν γίνει πολλές προσπάθειες καινοτομίας στη δομή και στη φόρμα του θεατρικού κειμένου. Μία απ' αυτές είναι η συρραφή αποσπασμάτων από διαφορετικά θεατρικά έργα. Πολλές φορές μάλιστα έχουν χρησιμοποιηθεί κομμάτια από διαφορετικές γλώσσες. Καθώς επίσης μουσικοχορευτικά δρώμενα έχουν αποτελέσει τη συνέχεια του θεατρικού έργου.

Ελλειπτικές και αποσπασματικές γραφές σε συνδυασμό με τη διακοπή της· νοηματικής ροής του κειμένου από οπτικά και ηχητικά εφέ είναι μερικοί από τους τρόπους οι οποίοι προσδιορίζουν τις προσπάθειες εξέλιξης όσον αφορά στη δημιουργία νέου θεατρικού κειμένου. Σε τέτοιου είδους πειραματισμούς, η πρόσληψη από το κοινό είναι ανάλογη σε σχέση με τη σκηνοθετική κατεύθυνση καθώς και με τις ερμηνευτικές προσεγγίσεις.

Αξίζει όμως να σταθούμε σε δύο αξιόλογα φαινόμενα λογοκρατούμενου θεάτρου. Στον καταξιωμένο Ιρλανδό συγγραφέα Μπράιαν Φρίελ και στον πολλά υποσχόμενο Αγγλο Τζο Πένχολ. Στην προκειμένη περίπτωση έχουμε να κάνουμε με λόγο δυνατό και εμπεριατατωμένο, με επιχειρηματολογία η οποία βασίζεται στην ευρυμάθεια και στην εις βάθος έρευνα. Στοιχεία τα οποία συνδυαζόμενα με το ταλέντο των δύο προαναφερθέντων συγγραφέων, αποδίδουν, παράγουν, «γεννούν» κείμενα δύσκολα αλλά σαγηνευτικά με τεκμηριωμένο λόγο, με οξύτατη κοινωνική και πολιτική κριτική που αφορά άμεσα στους προβληματισμούς του σύγχρονου ανθρώπου.

Κείμενα που δεν αποτελούν αυθαίρετα προϊόντα της δημιουργικής φαντασίας του συγγραφέα, αλλά είναι στοιχεία γνώσης, μελέτης, σχολαστικής έρευνας στα οποία η συγγραφική έμπνευση χαρίζει αίγλη κτίζοντας αυτοτελείς χαρακτήρες και παράλληλα σκιαγραφεί δυνατές εικόνες που αντανακλούν τη σύγχρονη κοινωνικοπολιτική πραγματικότητα μεσ' από το νυστέρι μιας ρεαλιστικής γραφής με δοκιμιακό λόγο. Κατά την προσωπική του άποψη, εδώ έχουμε να κάνουμε με πραγματική καινοτομία στο κείμενο του σύγχρονου θεατρικού έργου, με έναν τρόπο γραφής ο οποίος εισάγει μια νέα μορφή πολυδιάστατου κειμένου.

Νέος και ταλαντούχος απ' ό,τι φαίνεται ο Αγγλος Τζο Πένχολ ο οποίος με το έργο του «Μπλε /Πορτοκαλί» (2000) το οποίο παρουσιάζεται για πρώτη φορά στην Ελλάδα από τον «Καλλιτεχνικό Οργανισμό Φάσμα» του Αντώνη Αντύπα στη «Νέα Σκηνή» του «Απλού Θεάτρου» σε σκηνοθεσία Ρούλας Πατεράκη. Ηθικός αυτουργός το κράτος και το κοινωνικό σύστημα υγείας όπου η ψυχιατρική επιστήμη φέρνει στο προσκήνιο τις συγκρούσεις δύο γιατρών κατ' ουσίαν με αίτημα τη σταδιοδρομία και την καριέρα του καθενός ξεχωριστά και θύμα έναν έγχρωμο ασθενή στα όρια της σχιζοφρένειας. Ολ' αυτά συμβαίνουν κατ' όνομα στην Αγγλία αλλά διαστάσεις σε ότι ονομάζεται πολιτισμός, επιστήμη, εξέλιξη, καλύτερες συνθήκες διαβίωσης και περίθαλψης, αναγκάζοντας τον άνθρωπο να φτάνει σε οριακές και πρωτόγονες καταστάσεις. Εργο δυνατό, πολύπλευρο με εστίες αποκαλυπτικών συγκρούσεων οι οποίες μεσ' από την αναλυτική τεχνική του συγγραφέα με μαθηματική ακρίβεια οδηγούν στον πυρήνα των προβλημάτων και στη διαφάνεια των αιτιών που τα προκαλούν.

Χωρίς αμφιβολία, η Ρούλα Πατεράκη δουλεύει σκληρά μ' ένα δύσκολο κείμενο, αποστερημένο από άφθονη σκηνική δράση, αλλά εμπλουτισμένο με δραστικό λόγο. Η σκηνοθέτις έχει να κάνει με τρεις ισότιμα πρωταγωνιστικούς ρόλους, τρεις ξεχωριστές προσωπικότητες των οποίων τα ιδιαίτερα αδρά χαρακτηριστικά κατορθώνει ν' αποδοθούν σκηνικά στο έπακρο. Η σκηνοθετική οπτική έχοντας να κάνει μ' ένα λογοκρατούμενο έργο με περιορισμένη σκηνική δράση δημιουργεί κίνηση με την άνεση της φυσικότητας, θέτοντας τους χαρακτήρες στη ροή των συγκρούσεων με συνέπεια, σκιαγραφώντας παράλληλα μία ομαλή αλληλουχία εικόνων.

Λεπτομερής και πειστική η ατμόσφαιρα της ψυχιατρικής κλινικής με το πολύ καλό σκηνικό του Γ. Πάτσα. Με την προσεγμένη μετάφραση της Κατερίνας Χαλκίδου και την άγρυπνη αλλά και δεξιοτεχνική σκηνοθετική καθοδήγηση έχουμε τρεις άριστες ερμηνείες από τον Ηλία Λογοθέτη, τον Αλέξ. Σταύρου και τον Στ. Καλλιγά και μια πλήρη παράσταση προσεγμένη σε όλα τα σημεία. Μπράβο.

Καλλιόπη Ραπανάκη